

TERORISTIČNO OGROŽANJE NACIONALNE VARNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Terrorist threats to the national security of the Republic of Slovenia

Iztok Prezelj* UDK 323.28(497.4)

Povzetek Abstract

Terorizem predstavlja v sodobnem svetu eno izmed ključnih groženj nacionalni in mednarodni varnosti zaradi številnih vzrokov, motivov, metod in posledic. Pri ocenjevanju teroristične ogroženosti nacionalne varnosti Republike Slovenije je treba upoštevati terorizem v vsej njegovi celovitosti (temeljne, posebne in podporne oblike terorističnega delovanja). Kratka analiza nekaterih kazalcev terorističnega ogrožanja nacionalne varnosti je pokazala, da je stopnja ogroženosti RS zaenkrat nizka (februar 2006). Teroristična grožnja ne prihaja z ozemlja RS, ampak predvsem iz tujine. Zato je s stališča teroristične ogroženosti RS pomembno poznati teroristično ogroženost sosednjih držav in celotne evroatlantske regije s poudarkom na Jugovzhodni Evropi. Primerjalna analiza rezultatov javnega mnenja v zvezi z zaznavanjem terorizma od leta 1999 do 2005 je pokazala, da Slovenci v povprečju zaznavajo terorizem le kot majhno grožnjo. Dejstvo nizke ogroženosti pa še ne pomeni, da v RS ni treba zagotavljati pripravljenosti na tovrstno ogrožanje.

Terrorism represents one of the key complex security threats, due to the multitude of causes, motives, methods and consequences. In the process of threat assessment, one needs to consider terrorism in its entire complexity (elementary, specific and supportive terrorist activities). A short analysis of some indicators of terrorist threats to Slovenia has shown that the threat currently (February 2006) remains low. Terrorist threats emanate from foreign countries and not from Slovenia itself. Consequently, threat assessments need to focus on terrorist threats in neighbouring countries and SEE. Public opinion analysis has similarly shown that the Slovenian public perceives the threat of terrorism as of low intensity.

Uvod

Terorizem predstavlja v sodobnem svetu eno izmed ključnih groženj nacionalni in mednarodni varnosti. Vzrok za to je predvsem v značilnih neposrednih posledicah, kakor so človeške žrtve, trpljenje in strah, spodkopavanje načel pravne države (in v tem smislu same pravne države) in drugih temeljnih načel, na katerih temeljijo sodobne demokracije, ogrožanje družbene povezanosti, politične stabilnosti, materialna škoda itd. Seveda ima terorizem tudi številne posredne vplive, med katerimi je v zadnjem času še najbolj problematično povečevanje poseganja varnostnih organov v človekove pravice. Sodobni terorizem uvrščamo med t.i. kompleksne ogrožajoče

pojave zaradi številnih vzrokov, metod in posledic. Poleg tega so tudi motivi za terorizem številni. Zaradi vsega navedenega je kompleksnost terorističnega ogrožanja varnosti tako velika, da že ob srednji intenzivnosti zahteva aktiviranje velikega dela nacionalnovarnostnega sistema oziroma množico nacionalnih varnostnih mehanizmov katere koli države. Terorizem je tudi značilni primer sodobne asimetrične grožnje, pri čemer je treba pojasniti, da se asimetrija nanaša na neporocionalnost subjekta, ki ogroža (nedržavni akterji vs. države), sredstva, ki jih leta uporablja, in posledic (minimalni vložek – maksimalni rezultati, ki npr. presegajo same neposredne posledice bombne eksplozije).

Pri ocenjevanju stopnje teroristične ogroženosti Republike Slovenije je treba upoštevati terorizem v vsej njegovi celovitosti, kar v bistvu pomeni, da je treba upoštevati veliko političnih, funkcionalnih, zmogljivostnih, motivacijskih in geografskih dejavnikov in vidikov. Upoštevati je treba predvsem:

* Doc. dr., Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Obramboslovni raziskovalni center, Kardeljeva ploščad 5, Ljubljana, iztok.prezelj@fdv.uni-lj.si

- neposredno vpletenost v politično-vojaške spore in krize proučevane države (na svojem ozemlju in v tujini),
- temeljne oblike terorističnega delovanja, kakor so bombni napadi, umori, atentati, ugrabitve itd. v povezavi s proučevano državo (doma in v tujini),
- posebne oblike terorističnega delovanja, kakor so denimo kiberterorizem, agroterorizem itd. (doma in v tujini),
- podporne oblike terorističnega delovanja, kakor so financiranje, rekrutiranje, usposabljanje, tihotapljenje orožja, izvidovanje itd.,
- motive terorističnih skupin ali celic za izvajanje terorističnih dejanj v zvezi s proučevano državo (doma in v tujini),
- ranljivost posameznih kritičnih objektov v proučevani državi (objekti nacionalne kritične infrastrukture) itd.

Proučitev vseh zgoraj navedenih vidikov seveda presega obseg tega članka, zato bomo obravnavali le nekatere vidike. Poleg tega bi morala biti analiza nekaterih zelo specifičnih vidikov ogrožanja označena s stopnjo zaupnosti. Namen tega članka je samo na splošno prikazati teroristično ogroženost nacionalne varnosti RS z omejeno analizo nekaterih od zgoraj omenjenih vidikov. Prispevek zato govori o objektivnih in subjektivnih vidikih ogroženosti. Subjektivni vidiki ogroženosti (javnomnenjsko zaznavanje teroristične ogroženosti) so zelo pomembni, saj vodijo k večji ali manjši javni podpori izvajanju protiterorističnih ukrepov. Treba je izpostaviti široko opredelitev terorizma, ki pomeni izhodišče za analizo ogroženosti.

Terorizem kot široki splet ogrožajočih dejavnosti

Terorizem lahko opredelimo kot načrtovanje, organiziranje, izvajanje in podpiranje nasilnih dejavnosti večinoma proti nedolžnim civilnim ciljem za doseganje političnih ciljev (predvsem v smeri vplivanja na vlade, da sprejmejo ali ne sprejmejo nekatere ukrepe). K terorizmu lahko uvrstimo že grožnje s terorizmom. K terorizmu sodijo tudi podporne dejavnosti, kakor so financiranje, rekrutiranje, skrivanje teroristov, usposabljanje, tihotapljenje itd. Terorizem je v vsakem primeru izraz ekstremizma, ki pomeni ideologijo uresničitve lastnih ciljev brez oziranja na mnenje večine. Vsaka oblika terorizma je oblika političnega ekstremizma, ni pa vsak politični ekstremizem terorizem. Na svetu obstaja veliko skrajnežev, ki imajo radikalna oziroma ekstremna

prepričanja (in so tudi člani raznih ekstremističnih gibanj ali organizacij), vendar jih ne uvrščamo med teroriste, ker ne uporabljajo nasilja za uresničevanje lastnih ciljev. Ker pa je teroristično dejanje odraz ekstremističnega razmišljanja, je treba iskati morebitne teroriste ravno med različnimi vrstami skrajnežev (Prezelj, 2006).

V tem smislu razume teroristično ogrožanje tudi EU, ki je opredelila teroristična kazniva dejanja kot namerno povzročena kazniva dejanja posameznikov ali skupin proti eni ali več državam, njihovim institucijam ali ljudem s ciljem ustrahovanja in resnega spreminjanja ali uničenja politične, ekonomske ali družbene strukture. Teroristična kazniva dejanja po sklepu EU so:

- napadi na življenje ljudi, ki lahko povzročijo njihovo smrt;
- napadi na fizično celovitost oseb;
- ugrabitve ali zajemanje talcev;
- povzročanje velikega uničenja na vladnih ali javnih objektih, transportnih sistemih, infrastrukturnih objektih, vključno z informacijskimi sistemi, fiksnimi platformami v šelfnem morju, javnimi kraji ali zasebno lastnino, kar bi verjetno ogrozilo človeška življenja ali povzročilo gospodarsko škodo;
- napad in zaseg letal, ladij ali drugih transportnih sistemov;
- proizvodnja, posedovanje, pridobivanje, transport, shranjevanje ali uporaba orožja in eksploziva, še posebej jedrskega, biološkega ali kemičnega orožja, vključno z raziskovanjem in razvojem biološkega in kemičnega orožja;
- izpust nevarnih snovi ali povzročanje požarov, poplav ali eksplozij, katerih učinki ogrožajo človeška življenja;
- motenje ali prekinitve oskrbe z vodo, elektriko ali katerim koli drugim osnovnim naravnim virom, katerih učinki ogrožajo človeška življenja;
- grožnja s povzročanjem katerega koli od zgoraj naštetih dejanj (Council Framework Decision of 13 June 2002 on Combating Terrorism, 2002: čl. 1; Proposal for a Council Framework Decision on Combating Terrorism, 2001: 7).

Teroristično skupino je EU opredelila kot strukturirano skupino več kakor dveh oseb, ki deluje v daljšem časovnem obdobju s ciljem povzročanja terorističnih kaznivih dejanj. Strukturirana skupina se pri tem nanaša na skupino, ki ni slučajno oblikovana za izvedbo terorističnega kaznivega dejanja, vendar pa ni nujno, da bi imela razvito strukturo v pravem pomenu besede, stalnost članstva in formalno opredeljene vloge¹. Države EU so se zavezale, da bodo v svojo nacionalno kazensko zakonodajo vnesle zavestne dejavnosti usmerjanja teroristične skupine in sodelovanja v aktivnostih teroristične skupine, vključno s pridobivanjem informacij ali materialnih virov in kakršnim koli financiranjem njihovih dejavnosti (člen 2). Poleg tega je EU opredelila kazniva dejanja v povezavi s terorističnimi dejavnostmi. Mednje sodijo tatvine z namenom povzročanja terorističnih kaznivih dejanj, izsiljevanje z namenom povzročanja terorističnih kaznivih dejanj in ponarejanje osebnih in drugih uradnih

¹ V MIPT Terrorism Knowledge Base (2004) je teroristična skupina, opredeljena kot skupek posameznikov, ki pripadajo avtonomnemu nedejavnemu ali subnacionalnemu revolucionarnemu ali protivladnemu gibanju, ki z nasiljem dosega svoje cilje. V skupini obstaja vsaj minimalni strukturalni, nadzorni in poveljevalni mehanizem, ki zagotavlja strateško usmerjanje.

dokumentov z namenom povzročanja terorističnih kaznivih dejanj (člen 3). EU uvršča med kazniva dejanja tudi spodbujanje, podpiranje in poskus kaznivih dejanj ter pomoč pri izvedbi kaznivih dejanj iz zgoraj navedenih členov 1, 2 in 3 (člen 4).

Kratka ocena teroristične ogroženosti nacionalne varnosti

Terorizem je grožnja nacionalni varnosti RS, kar se na krovni ravni med drugim odraža v Strategiji nacionalne varnosti. V strategiji iz leta 2001 je tako terorizem neposredno izpostavljen skupaj s subverzivno dejavnostjo, grožnjami z agresijo, vojaškimi napadi, množičnimi migracijami, organiziranim kriminalom, uničevanjem okolja, gospodarskimi blokadami, informacijskimi oziroma kibernetičnimi blokadami, zdravstveno-epidemiološkimi grožnjami ter naravnimi in drugimi nesrečami. Ob tem je v strategiji še posebej izpostavljeno, da terorizem ogroža Slovenijo zaradi njene lege. Terorizem ima prav tako svoje mesto v predlogu nove Resolucije o strategiji nacionalne varnosti RS (2005), ki še dodatno poudarja nekatere značilnosti in vzroke sodobnega terorizma. Po predlogu iz decembra 2005 so njegove značilnosti prožna in ohlapna organizacijska struktura, samofinanciranje in mednarodno povezovanje. Vzroki zanj so zapleteni, saj vključujejo kulturne, družbene, politične in globalizacijske vidike. V predlogu je izpostavljen tudi ogrožajoči pomen povezave terorizma s širjenjem orožja in sredstev za množično uničevanje.

V nadaljevanju je predstavljena kratka in omejena ocena terorističnega ogrožanja nacionalne varnosti RS po posameznih vidikih morebitnega terorističnega delovanja.

Najpomembnejši osnovni kazalci terorističnega ogrožanja so teroristični napadi, žrtve terorizma, grožnje s terorističnimi napadi in delujoče teroristične skupine v državi. Teroristične napade pravnoformalno uvrščamo v 355. člen Kazenskega zakonika RS, ki govori o kaznivem dejanju povzročanja eksplozij, požarov ali drugih splošno nevarnih nasilnih dejanj z namenom ogrožanja ustavne ureditve ali varnosti RS. Med druga splošno nevarna nasilna teroristična dejanja bi po poznavanju terorističnih metod lahko uvrstili tudi ugrabitve ali zajemanja talcev, izpust nevarnih snovi, povzročanje poplav, ipd. V RS v celotni zgodovini od osamosvojitve naprej ni bilo terorističnih napadov, kar pomeni, da tudi žrtev zaradi terorizma ni bilo. V državah, ki se soočajo z višjo stopnjo terorističnega ogrožanja, število terorističnih napadov večinoma dosega dvomestne številke, ponekod celo trimestne številke v enem letu (npr. Izrael, Indija, Irak). Ob tem je treba poudariti dejstvo, ki ga navaja Sandler (1995: 3). Avtor opozarja, da je treba upoštevati tudi

t. i. prenosljivi terorizem (angl. spillover terrorism), pri katerem skupine izvajajo teroristične napade v državah, kjer niso nameščene. Tako so bili v preteklosti teroristični napadi v državah (Avstrija, Švica in Švedska), ki niso imele delujoče teroristične skupine.

Grožnje s terorističnimi dejanji lahko prihajajo na ciljne naslove na različne načine (telefonsko, pisno, po internetu ipd.). Omenjene grožnje so lahko lažne, vendar jih kljub temu obravnavamo kot teroristično ogrožanje. Pri tem je pomembno, da gre za grožnjo za izvedbo terorističnega dejanja in ne drugih oblik kriminalnih dejanj. Pregled delovanja terorističnih skupin po svetu kaže, da aktivne skupine izražajo grožnje glede izvedbe terorističnih dejanj. Pri tem je treba poudariti, da so grožnje lahko usmerjene proti državnim (domačim, tujim) subjektom, mednarodnim organizacijam in nevladnim subjektom oziroma njihovim predstavnikom na ozemlju konkretne države (denimo RS). V RS javno ni znano, da bi teroristi grozili z izvajanjem terorističnih dejanj, obstajajo pa dokaj številni primeri lažnih bombnih groženj in primeri »neterorističnih« groženj, ki jih dobivajo predstavniki državnih institucij.

Prav tako ni znano, da bi v RS aktivno in stalno delovala teroristična skupina proti neki tuji državi ali proti slovenski državi in njeni politiki. V tem smislu se RS bistveno razlikuje od večine evropskih držav (tudi članic EU in zveze NATO), v katerih dokazano delujejo teroristične skupine. Pri tem so seveda bistvene skupine skrajnejšev, ki bi morda utegnile postati teroristične. V vsaki državi namreč obstajajo ekstremistične družbene skupine, od katerih pa le nekatere pomenijo teroristično grožnjo. Gre za tiste skupine ali organizacije, za katere varnostni organi vedo, da (verjetno) nameravajo uresničevati svoje cilje z nezakonitim nasiljem terorističnih značilnosti. Po javnih podatkih zaenkrat v RS ni družbenopolitičnih skupin, ki bi javno razglašale željo po uporabi metod in sredstev, ki jih opredeljujemo kot teroristične. Vsekakor moramo biti pozorni na procese kakršne koli politične radikalizacije v državi.

Teroristične skupine ne morejo izvajati mednarodnih dejavnosti, ne da bi njihovi člani fizično prestopali mejo. Kazalec odkritih poskusov prehodov meje (število odkritih poskusov, število ujetih teroristov oz. potencialnih teroristov) znanih teroristov (po kopnem, morju in z zračnimi prevoznimi sredstvi) do določene mere odraža stopnjo prehajanja meje. Teroristi včasih preko meja prehajajo s tokovi ilegalnih imigracij ali s ponarejenimi potnimi listinami. Primeri ponarejanja dokumentov za izvedbo terorističnih dejanj in dejanj v podporo terorizmu (potovanja, sestanki, izvidovanje ipd.) so pomemben kazalec. V RS smo že imeli primer terorističnega osmumljenca, ki je potoval iz Francije v BiH, pri čemer je bil aretiran na našem ozemlju. Ilegalni prehodi meje vključujejo tudi osebe iz t. i. varnostno tveganih držav, na katere se varnostni organi RS še posebej pozorni.

Teroristične skupine za svoje aktivnosti večinoma uporabljajo različne vrste orožja. Premiki orožja in razstrelilnih snovi za delovanje terorističnih skupin, kar vključuje tihotapljenje, krajo ali nakup raznih vrst orožja ali razstreliva, vključno s sestavinami, potrebnimi za izdelavo kemičnega, biološkega, radiološkega ali celo jedrskega orožja, predstavljajo ključni kazalec na tem področju. Teroristi si morajo orožje najprej prilastiti (nakup ali kraja) in ga nato dostaviti na kraj njegove uporabe (tihotapljenje ali transport). Do danes je bilo po svetu odkritih kar nekaj ekstremistično usmerjenih nedržavnih akterjev, ki so posedovali ali tihotapili nevarne snovi (na primer radioaktivne snovi, nevarne biološke agense in kemikalije) (Prezelj, 2006). Znano je, da so bila razstreliva, ki so bila uporabljena v terorističnih napadih v Madridu in Londonu, balkanskega izvora. Vprašanje je, ali so bila omenjena razstreliva pretihotapljena preko RS (več o metodah tihotapljenja orožja in ljudi čez Slovenijo po balkanski tihotapski poti glej Prezelj & Gaber, 2005).

Zbiranje finančnih sredstev v teroristične namene izhaja iz predpostavke, da je na koncu podporne verige skupina, celica ali posameznik, ki bi uporabil zbrana finančna sredstva za izvajanje terorističnega dejanja ali drugih oblik podpornih terorističnih dejanj (npr. propaganda, izvidovanje, rekrutiranje, nakup opreme, ki jo pozneje uporabljajo teroristi za izvedbo terorističnih dejanj itd.). V RS po znanih podatkih še nismo imeli primerov financiranja v teroristične namene, vendar potekajo številne na splošno sumljive transakcije, ki jih preverja Urad za preprečevanje pranja denarja. V letu 2001 je bila v tem smislu obravnavana humanitarna organizacija, vendar se je izkazalo, da gre za neutemeljen sum teroristične podporne dejavnosti.

Stopnja ogroženosti tujih veleposlaništev v RS odraža tudi ogroženost RS, čeprav se stopnja ogroženosti tujih veleposlaništev in gospodarskih predstavništev ne more neposredno prevajati v stopnjo ogroženosti nacionalne varnosti države gostiteljice. Vendar lahko visoka stopnja ogroženosti tega dela varnosti posredno vpliva na nacionalno varnost države gostiteljice. Navsezadnje bi se teroristični napad izvedel na ozemlju države gostiteljice, četudi bi šlo za napad na predstavništvo tuje države. Materialna škoda in človeške žrtve, še posebej v primeru JKBR napada, bi bila pomembna tudi za državo gostiteljico. Po takšnem napadu bi veljalo, da je bil izveden na področju države gostiteljice, četudi proti tujim predstavništvom. Za RS velja, da po ogroženosti še posebej izstopajo veleposlaništva večjih sil.

Veliki in odmevni mednarodni, nacionalni in lokalni dogodki z udeležbo varovanih oseb lahko predstavljajo zelo privlačno tarčo za marsikoga, tudi teroriste. Na enem mestu se zbere več potencialnih tarč (varovanih oseb) za teroristične skupine ali ogrožajoče posameznike in seveda tudi številni mediji, kar v teroristični »cost-benefit« analizi predstavlja optimizacijo razmerja vložena sredstva – izkupiček. Teroristični in drugi napadi na pomembne državnike se zaradi velike intenzivnosti

mednarodnih dvo- in večstranskih dejavnosti teoretično lahko izvedejo na območju skoraj vsake države, ne glede na njeno siceršnja stopnjo teroristične ogroženosti. V RS smo oziroma bomo gostili kar nekaj izjemno velikih mednarodnih političnih dogodkov, ki sodijo med varnostno kritične dogodke.

Ogroženost slovenskih državnih institucij v tujini je posebna kategorija terorističnega ogrožanja nacionalne varnosti RS. Na tej točki naj med večjim številom kazalcev izpostavimo le ogroženost slovenskih vojakov v operacijah po svetu. Operacije kriznega odzivanja postajajo stalnica vsake vojske. Varnostno tveganje na področjih vojaškega delovanja je različno, kar je odvisno od vrste delovanja (npr. stopnja ogroženosti v mirovni operaciji je bistveno manjša od stopnje ogroženosti v operacijah vsiljevanja miru). RS sodeluje v več operacijah po svetu, za katere veljajo različne stopnje terorističnega ogrožanja. Logično lahko sklepamo, da je najvišja stopnja ogrožanja v operaciji ISAF v Afganistanu in v Iraku.

Za oceno ogroženosti nacionalne varnosti obstaja še veliko več kazalcev, ki jih je izpostavil in opredelil avtor tega članka v okviru raziskovalnega projekta »Model ocenjevanja ogrožanja nacionalne varnosti«, ki se izvaja na Obramboslovnem raziskovalnem centru. Kratka analiza zgoraj izpostavljenih kazalcev kaže, da teroristična grožnja zaenkrat ne prihaja z ozemlja RS, ampak predvsem iz tujine. Zato je s stališča teroristične ogroženosti RS pomembno ocenjevati oziroma poznati tudi teroristično ogrožanje sosednjih držav, držav Jugovzhodne Evrope in držav članic EU in zveze NATO.

Slovensko javno mnenje o terorističnem ogrožanju nacionalne varnosti RS

Primerjalna analiza rezultatov javnega mnenja v zvezi z zaznavanjem terorizma od leta 1999 do 2005 kaže, da Slovenci v povprečju zaznavajo terorizem le kot majhno grožnjo. Zanimivo je, da je bila zaznava terorizma še najvišja leta 1999, torej pred 11. septembrom 2001. Zanimivo je tudi to, da 11. september ni prispeval k večjemu zaznavanju slovenske javnosti terorizma kot grožnje nacionalni varnosti.

Terorizem je v primerjavi z drugimi grožnjami, ki jih zaznavajo Slovenci, na predzadnjem mestu, pred vojaškimi grožnjami drugih držav, ki pa so skorajda neverjetne. Tovrstna zaznava terorizma postavlja Slovenijo v svojevrsten položaj v Evropi. V nekaterih evropskih državah je sicer zaznava terorizma podobno nizka, vendar je treba poudariti, da prebivalci v večini evropskih držav zaznavajo terorizem kot zelo močno grožnjo varnosti (npr. v Italiji, Nemčiji, Španiji, Veliki Britaniji, na Nizozemskem itd.).

Faktorska analiza (z rotacijo Varimax) je pokazala, da se

SJM	SJM 1999	SJM 2001	SJM 2003	SJM 2005
Terorizem kot grožnja	2,64	2,09	1,87	1,9

Preglednica 1. Koliko po vašem mnenju terorizem ogroža varnost Slovenije? (Prikazan je povprečni odgovor na lestvici od 1 do 4, pri čemer 1 pomeni, da terorizem varnost Slovenije sploh ne ogroža, 2 – malo, 3 – srednje in 4 – zelo močno), (Obramboslovni raziskovalni center – SJM 2005, SJM, 2003, SJM, 2001 in SJM, 1999)

Table 1. How great in your opinion is the terrorist threat to the security of Slovenia? (The average answer on a scale of 1 to 4 is shown, whereby 1 means that Slovenia is not at all threatened, 2 – a little, 3 – medium and 4 – very greatly), (Defence Research Centre – SJM 2005, SJM 2003, SJM 2001 and SJM 1999)

zaznavanje terorizma kot grožnje varnosti povezuje z zaznavanjem vojaških groženj, skrajnega nacionalizma, notranjepolitične nestabilnosti in sporov na ozemlju nekdanje Jugoslavije. To pomeni, da navedene grožnje Slovenci zaznavajo dokaj podobno. Poleg te skupine je factorska analiza še izpostavila podobnost v zaznavanju kriminalitetnih (kriminal, narkotiki itd.), okoljskih groženj (uničevanje okolja, naravne in tehnološke nesreče) in ekonomsko-socialnih groženj (gospodarske težave, revščina, samomori itd.).

Sklepne misli

1. Terorizem predstavlja v sodobnem svetu eno izmed ključnih kompleksnih groženj nacionalni in mednarodni varnosti zaradi številnih vzrokov, motivov, metod in posledic. Teroristično ogrožanje že obsrednji intenzivnosti zahteva aktiviranje velikega dela nacionalno varnostnega sistema oziroma velikega števila nacionalnih varnostnih mehanizmov katere koli države.
2. Pri ocenjevanju ogroženosti nacionalne varnosti Republike Slovenije zaradi terorizma je treba upoštevati terorizem v vsej njegovi kompleksnosti, kar pomeni, da je treba upoštevati neposredno vpletenost proučevane države v politično-vojaške spore in krize (na svojem ozemlju in v tujini), temeljne oblike terorističnega delovanja, kakor so bombni napadi, umori, atentati, ugrabitve itd., v povezavi s proučevano državo (doma in v tujini), posebne oblike terorističnega delovanja, kakor so denimo kibernetizem, agroterrorizem itd. (doma in v tujini), podporne oblike terorističnega delovanja, kakor so financiranje, rekrutiranje, usposabljanje, tihotapljenje orožja, izvidovanje itd., motive terorističnih skupin ali celic za izvajanje terorističnih dejanj v zvezi s proučevano državo (doma in v tujini), ranljivost posameznih kritičnih objektov v proučevani državi (objekti nacionalne kritične infrastrukture) itd.

3. Kratka analiza nekaterih kazalcev terorističnega ogrožanja nacionalne varnosti je pokazala, da je stopnja ogroženosti RS zaenkrat nizka (februar 2006). Teroristična grožnja ne prihaja z ozemlja RS, ampak predvsem iz tujine. Zato je s stališča teroristične ogroženosti RS pomembno ocenjevati oziroma poznati teroristično ogroženost sosednjih držav in evroatlantske regije s poudarkom na Jugovzhodni Evropi.
4. Primerjalna analiza rezultatov javnega mnenja v zvezi z zaznavanjem terorizma od leta 1999 do 2005 je pokazala, da Slovenci v povprečju zaznavajo terorizem le kot majhno grožnjo. Zanimivo je, da je bila zaznava terorizma najvišja leta 1999, torej pred 11. septembrom 2001. Zanimivo je tudi, da 11. september ni prispeval k večjemu zaznavanju slovenske javnosti terorizma kot grožnje nacionalni varnosti. Terorizem je v primerjavi z drugimi grožnjami, ki jih zaznavajo Slovenci, na predzadnjem mestu, pred vojaškimi grožnjami drugih držav, ki pa so skorajda neverjetne.
5. Nizka zaznava terorizma slovenske javnosti pa ne pomeni, da v RS ni treba zagotavljati pripravljenosti na tovrstno ogrožanje. RS mora izpolnjevati "standarde" in pričakovanja zveze NATO in EU na tem področju, saj bo le tako lahko mednarodna skupnost učinkovita v protiterorističnem delovanju.

Viri in literatura

1. Council Framework Decision of 13 June 2002 on Combating Terrorism (2002). Official Journal of the European Communities, 22. junij.
2. Kazenski zakonik RS (2004), Uradni list RS, št. 95.
3. MIPT Terrorism Knowledge Base (2004), dostop prek www.tkb.org, 25.1.2005.
4. Prezelj, I. in Gaber, M., 2005. Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balkan Route. Athena Paper, No. 5, PFP Consortium of Defense Academies and Security Studies Institutes, December.
5. Prezelj, I., 2006. Teroristično ogrožanje nacionalne in mednarodne varnosti. Varstvoslovje – tematska številka z naslovom Ogrožanje nacionalne varnosti (ur. Prezelj, Iztok), let. 8, št. 1.
6. Proposal for a Council Framework Decision on Combating Terrorism (2001). Commission of the European Communities, Brussels, 19. september.
7. Resolucija o strategiji nacionalne varnosti RS (2001), Uradni List RS št. 56, 6.7.
8. Resolucija o strategiji nacionalne varnosti RS (2005), osnutek predloga besedila, 22. november.
9. Sandler, T., 1995. On the Relationship between Democracy and Terrorism. Terrorism and Political Violence, 7(4).
10. SJM (1999). Obramboslovni raziskovalni center; FDV.
11. SJM (2001). Obramboslovni raziskovalni center; FDV.
12. SJM (2003). Obramboslovni raziskovalni center; FDV.
13. SJM (2005). Obramboslovni raziskovalni center; FDV.